

Onderwerp: Voorstel - scenario's doelgroepenvervoer

Ons kenmerk: 19RV000076

Nummer: Nummer

Elst, 20 augustus 2019

AAN DE RAAD

1. Advies

1. aangaande de kortingsregeling voor medereizigers te kiezen voor a) *afschaffen van de regeling, met introductie 'ondersteunend begeleider'* of b) *afschaffen regeling, geen alternatief maar maatwerk is mogelijk*;
2. aangaande de Wmo-passen te kiezen voor *het afschaffen van de Wmo-pas zonder korting en terug te gaan naar één pas*;
3. aangaande de kilometerbudgetten te kiezen voor *het voortzetten van het huidige beleid: per 1 januari 2020 hebben alle reizigers een kilometerbudget*.

Inleiding

De financiële positie van Overbetuwe en gemeenten uit de regio vraagt om aanpassing van beleid. De afgelopen tijd zijn kosten binnen het doelgroepenvervoer gestegen, waardoor er druk op de financiën is ontstaan. Voorzichtigheid bij het invoeren van nieuw beleid is daarom van belang.

Ten behoeve van de doorontwikkeling van een aantal vraagstukken binnen het doelgroepenvervoer, is er een aantal scenario's geschetst die ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd worden. Te weten:

- 1) De kortingsregeling van de medereiziger;
- 2) Wmo-passen met en zonder korting;
- 3) Kilometerbudgetten.

1) Kortingsregeling van de medereiziger:

Per 1 april 2019 is de kortingsregeling voor medereizigers voor Wmo-reizigers afgeschaft door de provincie. De gemeente Overbetuwe heeft deze regeling tot 1 oktober 2019 overgenomen, om in de tussentijd onderzoek te kunnen doen naar mogelijke goede alternatieven voor deze regeling.

2) Wmo-passen met en zonder korting:

In Overbetuwe zijn er twee Wmo-passen: een pas met korting en een pas zonder korting. Het verschil tussen de twee passen is niet altijd duidelijk, wat voor verwarring kan zorgen bij inwoners. Inwoners met een Wmo-indicatie zouden dan altijd de pas met korting beschikt krijgen.

3) Kilometerbudgetten:

Begin 2019 is besloten om kilometerbudgetten (plafonds) in te voeren. Voor nieuwe reizigers in 2019 betekent dit dat zij direct een budget toegekend krijgen en voor bestaande reizigers betekent dit dat zij uiterlijk per 2020 een budget krijgen. De raad heeft het college gevraagd om een nadere onderbouwing en toelichting te geven op het invoeren van deze budgetten. In de memo (zie bijlage) wordt onderbouwd wat de meerwaarde en aanleiding is voor het invoeren van deze budgetten en ook wat de gevolgen zijn van het afschaffen van de budgetten.

Voor elk scenario is bekeken wat de gevolgen zijn voor (1) de kwaliteit voor de inwoner, (2) uitvoerbaarheid en (3) de financiële consequenties. De Participatieraad Overbetuwe, de

Stichting gehandicaptenplatform Overbetuwe en collega's vanuit de uitvoering zijn betrokken bij de vormgeving en onderbouwing van de scenario's en hebben input en advies geleverd, dan wel hun zienswijze gegeven over de aangaande de vraagstukken.

Samenvatting scenario's ter besluitvorming

1) Medereizigerskorting

Scenario's	Scenario 1 <i>Voortzetten kortingsregeling</i>	Scenario 2 <i>Afschaffen regeling, met introductie 'ondersteunend begeleider'</i>	Scenario 3 <i>Afschaffen regeling, geen alternatief maar maatwerk is mogelijk</i>
Toelichting	Regeling waarbij medereizigers met 50% korting kunnen reizen, wordt voortgezet en gefinancierd door gemeente.	Regeling wordt afgeschaft. Men kan een indicatie krijgen voor 'ondersteunend begeleider' als op sommige ritten ondersteuning nodig is. Deze reist met 50% korting mee.	In uitzonderlijke medische gevallen is maatwerk mogelijk en kan men op bepaalde ritten kosteloos een medisch begeleider meenemen.
Financieel effect	Ruim € 47.000 per jaar aan meerkosten	€ 17.000 per jaar aan meerkosten	Geen directe financiële consequenties

2) Wmo-passen met en zonder korting

Scenario's	Scenario 1 <i>voortzetten huidige werkwijze met twee Wmo-passen</i>	Scenario 2 <i>Wmo-pas zonder korting afschaffen: terug naar één pas</i>
Toelichting	Voortzetten huidige werkwijze. Inwoners met een geringe vervoersbehoefte ontvangen de pas zonder korting.	De pas zonder korting wordt afgeschaft. Iedereen met een Wmo-indicatie ontvangt dezelfde Wmo-pas.
Financieel effect	Geen financiële consequenties	€ 25.000 per jaar aan meerkosten

3) Kilometerbudgetten

Scenario's	Scenario 1 <i>Voortzetten huidig beleid: per 1 januari 2020 iedereen op kilometerbudget</i>	Scenario 2 <i>Afschaffen van kilometerbudgetten</i>
Toelichting	Uiterlijk 2020 hebben alle reizigers een kilometerbudget (plafond) toegekend gekregen: 1750 km of 750 km als er vervoersalternatieven zijn (bijv. scooter). Maatwerk is mogelijk: extra kilometers kunnen toegekend worden indien er sprake is van een hogere vervoersbehoefte.	De kilometerbudgetten worden afgeschaft. Iedereen kan onbeperkt met korting reizen met Avan.
Financieel effect	Besparing à € 90.000 op jaarbasis	Geen directe financiële consequenties

Doel en beoogd effect

Het doel is dat er weloverwogen besluiten genomen kunnen worden aangaande bovenstaande vraagstukken die voor 1) reizigers kwalitatief goed zijn, 2) voor de uitvoering uitvoerbaar zijn en 3) vanuit financieel oogpunt reëel en uitvoerbaar zijn. Hierbij is rekening gehouden met de gestegen kosten binnen het doelgroepenvervoer en is gekeken naar efficiënte oplossingen.

Beoogd effect is dat er voor inwoners dan wel betrokkenen duidelijkheid is over de toekomst van de medereiziger en dat de werkwijze aangaande de verstrekking van Wmo-passen en kilometerbudgetten zo effectief en efficiënt mogelijk is ingericht.

Argumenten

1. Kortingsregeling medereizigers:

1.1 De introductie van een 'ondersteunend begeleider' biedt een oplossing voor reizigers die soms een begeleider nodig hebben (scenario 2)

Met de invoering van de ondersteunend begeleider bied je een alternatief voor inwoners die soms, maar niet altijd een begeleider nodig hebben (en dus niet onder 'medisch begeleider' vallen).

1.2 Bij de indicatie voor 'medisch begeleider' ben je ten allen tijden verplicht een begeleider mee te nemen (scenario 2)

De huidige werkwijze bij reizigers die onder de regeling indicatie 'medisch begeleider' vallen, is dat zij ten allen tijden de begeleider mee dienen te nemen bij hun ritten. Mensen met een spierziekte hebben echter niet altijd een begeleider nodig. Voor reizigers in dergelijke situaties is de regeling voor een 'ondersteunend begeleider' een alternatief.

1.3 Indien er geen alternatief geboden wordt, kan maatwerk geleverd worden in uitzonderlijke gevallen bij regeling 'medisch begeleider' (scenario 3)

Er zijn en blijven altijd situaties waarbij het wenselijk is om een medereiziger mee te nemen. In die gevallen willen we maatwerk toepassen. We kijken dan bijvoorbeeld naar voorzieningen in het voorliggende veld. Wanneer dat geen oplossing biedt, kijken we of er een passende oplossing binnen een overige maatwerkvoorziening getroffen kan worden. In uitzonderlijke gevallen kunnen we een uitzondering maken op de optie 'medisch begeleider', waarbij het verplichte karakter weggelaten wordt.

1.4 Meereizen is nog steeds mogelijk, alleen de medereiziger krijgt geen 50% korting meer (scenario 2 en 3)

Het afschaffen van de regeling betekent niet dat iemand geen medereiziger meer mee kan nemen. Dit kan namelijk gewoon, alleen krijgt deze geen korting meer. Indien er geen passend OV alternatief is voor de medereiziger, dan kan deze alsnog korting krijgen op de rit. Indien er wel een passend OV alternatief is, dan betaalt deze het hoogste OV opstap- en kilometertarief.

2. Wmo-passen:

2.1 Stimuleert om gebruik te (blijven) maken van eigen netwerk (scenario 1)

De pas zonder korting is geïntroduceerd vanuit de gedachte reizigers te stimuleren gebruik te maken van hun netwerk. Deze pas is een tussenstap in gevallen waarbij uit het gesprek met de inwoner blijkt dat deze waarschijnlijk minimaal gebruik zal maken van de pas. Deze reiziger heeft bijvoorbeeld een scooter ter beschikking of heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van het eigen netwerk. Door de pas zonder korting te verstrekken blijft de prikkel groot om vervoer op andere wijze te (blijven) organiseren.

2.2 Kostenbesparend (scenario 1)

De kosten om de pas zonder korting in te zetten zijn lager dan bij het inzetten van de pas mét korting. In het geval van de pas zonder korting betaalt de reiziger een hogere eigen bijdrage.

3. Kilometerbudgetten

3.1 De budgetten sluiten aan bij het reisgedrag van de reizigers (scenario 1)

Er is een verschil in de vervoersbehoefte van onze reizigers. Daarom is er eerder de keuze gemaakt voor twee budgetten en niet één budget. Het merendeel van de reizigers verbruikt beduidend minder dan 750 kilometer. Daarvoor zal het budget van 750 km ruim voldoende

zijn. Een selecte groep reist meer en daarvoor is het belangrijk een passend budget toe te kunnen kennen. 1750 kilometer lijkt passend voor deze groep.

3.2 *Hoog verbruik onder een selecte groep inwoners (scenario 1)*

Er is een zeer hoog gebruik in kilometers onder een selecte groep inwoners. Een selecte groep reist vaak, waardoor de kosten oplopen. 5,2% van de reizigers reist meer dan 1750 km en is verantwoordelijk voor 33% van het totaal aantal kilometers (in 2018. Bron: Avan, kwartaalrittenbakken). Er is een kleine groep gebruikers (1,9%) die meer dan 3000 km per jaar reist. Dit is 17% van het totale gebruik (2018).

3.3 *Avan helpt om tijdig contact met gemeente op te nemen over het gebruik (scenario 1)*

Wanneer 80% van het budget verbruikt is, ontvangt de inwoner hiervan bericht. Als de inwoner meer budget nodig heeft voor het betreffende jaar, kan deze contact opnemen met de gemeente. Tegelijkertijd heeft de consulent ook inzicht in het verbruik van de inwoner. We leggen de regie bij de inwoner maar op deze manier wordt deze geholpen om op tijd contact op te nemen.

3.4 *Stimuleert inwoners om bewust met kilometers om te gaan (scenario 1)*

De ervaring leert dat cliënten door het toepassen van een maximum bewuster met hun kilometers omgaan. Met name voor de groep van 5,2% die meer dan 1750 kilometer reist, is het van belang om te onderzoeken wat de oorzaak is van de hoge vervoersbehoefte. Hier kunnen goed redenen voor zijn. Indien hier samen met inwoner naar gekeken is en het blijkt dat hij meer kilometers nodig heeft, kan de consulent hierin maatwerk leveren en extra kilometers toekennen.

Kanttekeningen en risico's

Kortingsregeling

1.1 Voortzetten regeling is prijzig

De belangrijkste kanttekening bij de afweging om de kortingsregeling voort te zetten, is of de gemeente het wil en *kan* financieren om de regeling voort te zetten. Voortzetten van de regeling is namelijk erg prijzig.

1.2 Afschaffen kortingsregeling kan weerstand oproepen bij reizigers

Tegelijkertijd is er een groep reizigers die de afgelopen tijd gewend is geweest altijd iemand mee te mogen nemen op een rit met korting. Voor deze groep zal het afschaffen van de kortingsregeling mogelijk voor vragen dan wel weerstand zorgen.

Wmo-passen

2.1 Voortzetten van twee Wmo-passen zorgt voor verwarring bij inwoners

Door de pas zonder korting af te schaffen zal er meer eenduidigheid komen in de afgifte van de passen. Op dit moment is het soms onduidelijk wanneer een reiziger de ene, dan we de andere pas toegewezen heeft gekregen. Ondanks dat dit altijd in overleg met de inwoner vastgesteld en gemotiveerd wordt, roept het vaak nog vragen op. Tevens is de reisbehoefte van de inwoner ook aan verandering onderhevig, waardoor er ook vaak tussentijds weer van pas geswitcht moet worden.

2.2 Afschaffen van de Wmo-pas zonder korting kost geld

Het afschaffen van de Wmo-pas zonder korting brengt echter wel kosten mee. Want de meeste reizigers die deze pas in bezit hadden, zullen nu een pas met korting krijgen.

Kilometerbudgetten

3.1 Afschaffen van kilometerbudgetten kent verschillende nadelen

We kunnen ervoor kiezen om de kilometerbudgetten af te schaffen. Hiermee verliezen we wel de mogelijkheid inzicht te hebben/krijgen in vervoersmotieven, gericht het gesprek aan te

kunnen gaan met inwoners met een hoge vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van het doelgroepenvervoer te handhaven.

Financiën

Zie het overzicht van scenario's voor het verwachte financiële effect per scenario.

Vervolg

1 oktober 2019	Besluitvorming
Oktober –december 2019	Implementatie van scenario's: 1. Informeren van inwoners 2. Informeren van medewerkers van de uitvoering 3. Implementeren nieuwe werkwijze i.s.m. uitvoering/Avan 4. Voeren van gesprekken met inwoners (door uitvoering)
1 Januari 2020	De gekozen scenario's zijn geïmplementeerd en in werking getreden
December 2020	Evaluatie van gekozen scenario's

Communicatie

Wmo-reizigers ontvangen per brief informatie over de genomen besluiten en indien nodig gaan we met hen in gesprek.

Participatie

Om te participeren aan de maatschappij kan het noodzakelijk zijn dat onze inwoners daarvoor moeten reizen. Diegenen die dat, door welke beperking dan ook, niet zelf kunnen regelen, moeten een beroep kunnen doen op het Wmo/doelgroepenvervoer dat door de gemeente moet worden aangeboden.

Evaluatie

Jaarlijks wordt geëvalueerd of de genomen besluiten (1) aansluiten bij behoeften van inwoners, (2) efficiënt en effectief blijken voor de uitvoering (3) de verwachte financiële consequenties gerealiseerd zijn. De beleidsadviseur ontvangt signalen vanuit de uitvoering dan wel van overige betrokken partijen wanneer er signalen zijn dat bovenstaande niet haalbaar lijkt of aanpassingen behoeft, zodat tussentijds beleid aangescherpt kan worden.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

R.P. Hoytink-Roubos

Relevante stukken

1. Memo – Toelichting op raadsvoorstel (Corsa 19int03670)
2. Advies van Participatieraad Overbetuwe (19 ink15058)
3. Raadsbesluit (Corsa rb000090)

Portefeuillehouder: R. Engels

De behandelend ambtenaar C. Brown en A. Siedenburg. Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.